

หลักจริยธรรมกับการใช้เสรีภาพของสื่อมวลชนที่กระทบต่อสิทธิส่วนตัว

ETHICAL PRINCIPLE AND EXERCISE OF MASS MEDIA LIBERTY IMPACT ON PRIVACY RIGHT

สุธิศักดิ์ ดอกไม้งาม

คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

410/2 ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพมหานครรหัสไปรษณีย์ 10900

E-mail: sutisakdokmigarm@gmail.com

บทคัดย่อ

การใช้เสรีภาพในการนำเสนอข่าวสาร หรือการแสดงความคิดเห็นของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนนั้นเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนสามารถที่จะนำเสนอข้อเท็จจริง และข่าวสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงได้มีการรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 โดยการใช้เสรีภาพในการนำเสนอข่าวสาร หรือการแสดงความคิดเห็นของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนจะต้องเป็นไปตามหลักจริยธรรมแห่งวิชาชีพ ซึ่งหลักจริยธรรมแห่งวิชาชีพนั้นเป็นเพียงหลักเกณฑ์ที่ได้ถูกกำหนดขึ้นเพื่อเป็นกฎเกณฑ์ หรือข้อบังคับเฉพาะผู้ที่เป็นสมาชิกในองค์กรเท่านั้น จึงทำให้เกิดปัญหาในการบังคับใช้ในเรื่องของจริยธรรมแห่งวิชาชีพในการศึกษานี้จึงมีเป้าหมายเพื่อหาทางแก้ไขปัญหาทางกฎหมายในเรื่องของจริยธรรมวิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนให้มีสภาพบังคับเป็นการทั่วไป วัตถุประสงค์ของการศึกษานี้ คือ (1) เพื่อศึกษาจริยธรรมวิชาชีพที่เกี่ยวกับผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนในประเทศ และต่างประเทศ (2) เพื่อศึกษาถึงองค์กรที่มีหน้าที่ในการกำกับดูแลผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน และกำหนดหลักจริยธรรมวิชาชีพของสื่อมวลชน เพื่อไม่ให้ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนใช้เสรีภาพที่ตนมีอย่างไม่มีขอบเขต และเพื่อเป็นการคุ้มครองบุคคลที่ตกเป็นข่าว โดยการศึกษาเป็นการศึกษาเชิงคุณภาพด้วยการวิจัยเชิงเอกสาร และได้ทำการศึกษากฎหมายเปรียบเทียบกับ สหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐฝรั่งเศส ญี่ปุ่น

จากการศึกษาปัญหาดังกล่าวนั้น ประเทศไทยควรให้มีการจัดทำพระราชบัญญัติจัดตั้งองค์กรของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนให้มีอำนาจในการควบคุมกำกับดูแล และมีอำนาจในการออกมาตรการต่างๆ ขึ้นมาเพื่อควบคุมการดำเนินงานของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน และควรให้มีการจัดทำพระราชบัญญัติจริยธรรมของวิชาชีพสื่อมวลชนเป็นการเฉพาะ ให้มีสภาพบังคับผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนโดยตรง เช่นเดียวกันกับ หนายศความ แพทย์ และนักบัญชี

คำสำคัญ: ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน, จริยธรรมวิชาชีพ, สิทธิส่วนตัว, บุคคลสาธารณะ

Abstract

Use of freedom to present news or opinions of the mass media is important to present the facts and news efficiently. Therefore, it was guaranteed in the Constitution of the Kingdom of Thailand B.E. 2560 by using the freedom to present information or the opinions of mass media must be in accordance with professional ethics. In which the professional ethics are rules that have been established to be rules of the organization members only. It causes problems in the enforcement of professional ethics. In this study, the objective is to find a solution to the legal problems regarding the professional ethics of the mass media. The objectives of this study consist of (1) to study the professional ethics relating to mass media professionals in Thailand and abroad, (2) to study the organization that is responsible for supervising the media professionals and define professional ethics of mass media to prevent media

professionals from using their freedom without limits. This study is a qualitative study with documentary research and law comparison to the United States, France, and Japan.

From this study, Thailand should establish a statutory organization for media professionals to have the power to control and supervise and the authority to issue various measures for controlling the operation of the media professionals. Thailand should have a special ethics act of the media profession to force the mass media as well as lawyers, doctors and accountants.

Keyword: mass media professional, professional ethics, privacy right, public figure

1. บทนำ

ในยุคโลกภิวัตน์ (globalization) ความก้าวหน้าทางสังคมและเทคโนโลยีมีการพัฒนามากขึ้นทำให้ข้อมูลข่าวสารนั้นได้ถูกส่งได้ง่ายขึ้น โดยมีผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนเป็นสื่อกลางในการเสนอข้อมูลให้ประชาชนได้รับรู้ข่าวสารโดยทั่วกัน และในการปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้น เสรีภาพของผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนมีความสำคัญมาก เพราะเป็นเสรีภาพของประชาชนในการแสดงออก และถ้าผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนในประเทศมีเสรีภาพ ก็เท่ากับว่าประชาชนของประเทศนั้นมีเสรีภาพในการเข้าถึง และรับรู้ข้อมูลข่าวสารของสังคม และรัฐบาลมากเท่านั้น (วนิดา แสงสารพันธ์ ,2551: 11)โดยผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนจะเป็นสื่อกลางในเสนอข้อมูลข่าวสารระหว่างรัฐกับประชาชนหรือเป็นสื่อกลางในการนำเสนอเรื่องราวข่าวสารต่างๆ ระหว่างประชาชนกันเองด้วยเช่นกัน สภาพการณ์ของเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนภายใต้กรอบระบอบประชาธิปไตย ในปัจจุบันได้มีการพัฒนาเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพมากขึ้นในหลายประเทศโดยเฉพาะประเทศที่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยในฐานะเป็น “สิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน”

แนวคิดเรื่องสิทธิและเสรีภาพตามธรรมชาติ ถือเป็นพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของสิทธิมนุษยชน (Human rights) สิทธิและเสรีภาพเป็นสิ่งที่ติดตัวมนุษย์ทุกคนมาตั้งแต่กำเนิด เป็นคุณลักษณะประจำตัวของแต่ละคนที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา และมีอิสระที่จะสามารถปกป้องสิทธิและเสรีภาพของตนเองได้

จากแนวคิดที่กล่าวมา เป็นที่มาของเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น (freedom of expression) หมายถึง สิทธิมนุษยชนตามกฎหมาย และมาตรฐานสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ คือ สิทธิที่เราจะแสดงออกหรือสื่อสารความรู้สึกนึกคิด หรือความเห็น ด้วยการพูด การแสดงท่าทาง หรือการสื่อสารด้วยตัวหนังสือ ในรูปแบบต่างๆ เช่น เสียงเพลง ภาพถ่าย ภาพกราฟฟิก หรือภาพเคลื่อนไหว นอกจากนี้ยังรวมถึงสิทธิในการค้นหาข้อมูล เข้าถึง หรือรับข้อมูล ความรู้สึกนึกคิด ความเห็นที่มีการสื่อสาร และเผยแพร่ด้วย การแสดงความคิดเห็นระหว่างบุคคล หรือประชาชนกับรัฐเป็นหน้าที่ของผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนที่จะเป็นผู้นำเสนอข่าวสาร ซึ่งผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนในยุคปัจจุบันเป็นสิ่งสำคัญต่อชีวิตประจำวันของผู้คน โดยในระบอบประชาธิปไตย ผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนจึงมีหน้าที่สำคัญในการเป็นปากเสียง เพื่อรักษาผลประโยชน์ให้แก่ประชาชน ซึ่งภายใต้การปกครองในระบอบประชาธิปไตยนั้นประชาชนควรมีสื่อสิทธิที่จะรู้ (Right to Know) ในข้อมูลข่าวสารต่างๆ เพื่อประกอบการตัดสินใจในการมีส่วนร่วมในการบริหารประเทศ และเพื่อเป็นการดำเนินชีวิตในสังคมได้สงบสุข และปลอดภัยต่อมาได้มีการพัฒนาการในทฤษฎีว่าด้วยหลักประกันสิทธิและเสรีภาพของประชาชนทำให้ความหมายของเสรีภาพไม่มีความแตกต่างจากคำว่าสิทธิมนุษยชนซึ่งเป็นสิทธิหลักตามธรรมชาติที่ไม่อาจถูกจำกัดได้ เช่น เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น เสรีภาพของผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชน โดยเฉพาะเสรีของการพูดและการพิมพ์ เพื่อเป็นการจำกัดอำนาจรัฐ และถ่วงดุลอำนาจ (checks and balancs) ระหว่างผู้ถืออำนาจ

ด้วยกันให้อยู่ในระบบ เพื่อเป็นหลักประกันสิทธิเสรีภาพ
ของประชาชน(ปรีดี เกษมทรัพย์, 2555: 54)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560
ได้บัญญัติเกี่ยวกับเสรีภาพของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนไว้
โดยเฉพาะ และมีมาตรการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้
ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน เช่น สิทธิในการเข้าถึงข้อมูล
ข่าวสาร เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น มาตรา 35
วรรคแรก บุคคลซึ่งประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนย่อมมี
เสรีภาพในการเสนอข่าวสารหรือการแสดงความคิดเห็น
ตามจริยธรรมแห่งวิชาชีพ

เมื่อรัฐธรรมนูญได้ให้เสรีภาพในการแสดง
ความคิดเห็น หรือนำเสนอข้อมูลข่าวสารของผู้ประกอบวิชาชีพ
สื่อมวลชนไว้กว้างสำหรับการใช้เสรีภาพของผู้ประกอบ
วิชาชีพสื่อมวลชนจึงเกิดปัญหาในการใช้เสรีภาพของผู้ประกอบ
วิชาชีพสื่อมวลชนดังนี้

ประการที่หนึ่ง ปัญหาในเรื่องขององค์กรที่มี
อำนาจในการควบคุม และดูแลผู้ประกอบวิชาชีพ
สื่อมวลชน ปัญหาดังกล่าวนั้นเกิดจากการที่ไม่มีหน่วยงาน
หรือองค์กรที่มีหน้าที่ในการควบคุมการใช้เสรีภาพของผู้
ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนโดยตรง

ประการที่สอง ปัญหาทางกฎหมายในเรื่องของ
การใช้เสรีภาพของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนไม่มีขอบเขต
ที่ชัดเจนในการกำหนดเสรีภาพของผู้ประกอบวิชาชีพ
สื่อมวลชน เพียงกำหนดให้การใช้เสรีภาพของผู้ประกอบ
วิชาชีพสื่อมวลชนให้เป็นไปตามจริยธรรมวิชาชีพ สภาพ
ปัญหานี้เกิดจากการที่จริยธรรมวิชาชีพของผู้ประกอบ
วิชาชีพสื่อมวลชนนั้นมีสภาพบังคับเพียงสมาชิกเท่านั้น ไม่
มีสภาพบังคับเป็นการทั่วไป

ประการที่สาม ปัญหาทางกฎหมายในเรื่องของ
การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่ผู้ถูกกระทำ
ละเมิดโดยผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน ปัญหาดังกล่าว
เกิดจากการที่ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนนั้นได้ใช้
เสรีภาพของตนเองทำให้เกิดความเสียหายกับบุคคลอื่น
ในการกระทำของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนควรที่จะ
กำหนดถึงการกระทำที่เป็นความผิดเกี่ยวกับผู้ประกอบ
วิชาชีพสื่อมวลชนเป็นการเฉพาะ

ประการที่สี่ ปัญหาทางกฎหมายในเรื่องของ
สภาพของบุคคลตามกฎหมาย สภาพปัญหาดังกล่าวนั้น
เกิดจะสภาพสังคมในปัจจุบันนั้นทำให้สภาพของบุคคล
แบ่งแยกเป็นบุคคลธรรมดาและบุคคลสาธารณะ ซึ่งบุคคล
สาธารณะเป็นบุคคลที่ประชาชนให้ความสนใจ ในการ
นำเสนอข่าวสารของบุคคลสาธารณะจะต้องมีขอบเขตที่
ต่างจากบุคคลทั่วไป

ด้วยปัญหาดังกล่าวจึงจำเป็นต้องศึกษาสภาพ
ปัญหาดังกล่าวให้เกิดความชัดเจน เพื่อหาแนวทางป้องกัน
ไม่ให้เกิดปัญหาดังกล่าว และเพื่อให้เกิดมาตรฐานในการ
ใช้เสรีภาพของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนในการนำเสนอ
ข้อมูลข่าวสารได้ถูกต้อง

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับจริยธรรมใน
การใช้เสรีภาพของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน
2. เพื่อวิเคราะห์ปัญหาในการใช้เสรีภาพของ
ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนที่กระทบต่อสิทธิส่วนตัว
3. เพื่อวิเคราะห์กฎหมายไทยเปรียบเทียบกับ
กฎหมายต่างประเทศที่เกี่ยวกับเสรีภาพของผู้ประกอบ
วิชาชีพสื่อมวลชน
4. เพื่อให้ได้แนวทางในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับ
การใช้เสรีภาพของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนที่กระทบ
ต่อสิทธิส่วนตัว

3. วิธีการดำเนินการ

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร
(Documentary Research) โดยทำการศึกษาจาก
เอกสาร ตำรา หนังสือ บทความ คำอธิบายกฎหมาย ตั๋ว
บทกฎหมาย หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้อง บทความ สื่อ
อิเล็กทรอนิกส์ และแหล่งข้อมูลต่างๆ โดยนำข้อมูล
เหล่านั้นมาวิเคราะห์ เพื่อให้แน่ใจว่าข้อมูลที่ได้มานั้นเป็น
ข้อมูลที่ต้องการเชื่อถือได้ นำมาวิเคราะห์ และประมวลเป็น
ข้อเสนอแนะ

4. ผลการวิจัย

1. ปัญหาในเรื่องขององค์กรที่มีอำนาจในการควบคุมและดูแลผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชน

สภาพปัญหาในการไม่มีองค์กรในการตรวจสอบการกระทำของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนเป็นการเฉพาะนั้นจากสภาพปัญหาดังกล่าวส่งผลให้การนำเสนอข่าวสารของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนนั้นไม่มีความสมดุลระหว่าง สิทธิส่วนตัวของบุคคลเสรีภาพของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนในการนำเสนอข่าวสาร และสิทธิที่จะได้รับรู้ของประชาชน กับความสัมพันธ์ระหว่างประโยชน์สาธารณะโดยการนำเสนอข่าวสารของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนที่เป็นการละเมิดนั้นเกิดจากการไม่มีความสมดุลในเสรีภาพที่กล่าวนี้ ในบางครั้งก็มีการให้ความสำคัญกับการนำเสนอข่าวสารโดยผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนมากเกินไป ทำให้ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนพยายามทำทุกวิถีทางให้ได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารโดยมุ่งเน้นแต่การขายข่าวโดยไม่ได้ตระหนักต่อประโยชน์สาธารณะ ว่าสาธารณชนจะได้รับประโยชน์จากการนำเสนอข่าวสารนั้นมากน้อยเพียงใด ซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนที่จะนำเสนอข้อมูลข่าวสารนั้น ต้องเคารพต่อเสรีภาพของบุคคล และไม่ทิ้งประโยชน์ของประชาชน

ผู้วิจัยเห็นว่าองค์กรของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนต่างๆ ที่มีอยู่เช่น สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ สมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย สมาคมนักวิทยุและโทรทัศน์แห่งประเทศไทย หรือองค์กรสื่อมวลชนอื่นๆ จะมีลักษณะที่แตกต่างจากการก่อตั้งองค์กรทางวิชาชีพอื่นๆ เช่น สภานายความ แพทยสภา และสภาวิชาชีพบัญชี ซึ่งเป็นองค์กรที่มีหน้าที่ในการควบคุม ทนายความ แพทย์ และนักบัญชี ซึ่งองค์กรเหล่านี้ได้ถูกก่อตั้งขึ้นโดยกฎหมายที่เรียกว่า พระราชบัญญัติทนายความ พระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม และพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี ดังนั้น องค์กรทั้งสามจึงมีอำนาจตามกฎหมายอย่างแท้จริงที่จะลงโทษสมาชิกของตน สำหรับองค์กรผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนนั้น เป็นเพียงข้อตกลงระหว่างสมาชิกเท่านั้น ไม่ได้มีการใช้อำนาจของรัฐตามกฎหมายแต่อย่างใด

จากการศึกษาพบว่า กลไกการจัดตั้งองค์กรวิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนของประเทศไทยและต่างประเทศ เช่นสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และฝรั่งเศส จะพบว่ามืองค์กรที่ทำหน้าที่ในการควบคุมและตรวจสอบสื่อมวลชนในรูปแบบต่างๆ ซึ่งจะอธิบายดังต่อไปนี้

ประเทศไทย ปัจจุบันนั้นมืองค์กรที่มีหน้าที่ในการกำกับดูแลในวิชาชีพในด้านต่างๆ โดยได้มีการออกพระราชบัญญัติออกมาให้มีการจัดตั้งองค์กรวิชาชีพขึ้น เช่น สภานายความ แพทยสภา และสภาวิชาชีพบัญชี

เมื่อพิจารณาในเรื่องของจัดตั้งองค์กรวิชาชีพที่กล่าวมานั้น จะเห็นได้ว่ามีการออกกฎหมายในรูปแบบของพระราชบัญญัติให้มีการจัดตั้งองค์กรดังกล่าวขึ้น ซึ่งยังได้มีการกำหนดอำนาจหน้าที่ให้องค์กรดังกล่าวนั้นมีอำนาจในการดำเนินงานดังนี้ เช่น จดทะเบียน และออกใบอนุญาตมีอำนาจในการกำหนดบทลงโทษ กำหนดจริยธรรม หรือจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพ และควบคุมความประพฤติและการดำเนินงานของสมาชิก

สหรัฐอเมริกา มืองค์กรกลางที่เข้ามากำกับดูแลสื่อกระจายเสียงการสื่อสารมวลชน คือองค์กร “Federal Communications Commission (FCC)” ซึ่งมีหน้าที่หลักคือความรับผิดชอบต่อการกำกับดูแลกิจการด้านบรอดแบนด์ และกำกับดูแลกิจการที่สื่อสารโดยสาย และรับผิดชอบในการใช้งานคลื่นความถี่จำพวก Broadcast

สำหรับ FCC นั้น จะมีกฎหมาย Communications Act 1934 เป็นกฎหมายที่ให้มีการจัดตั้งขึ้นนอกจากนั้น (วชิราภรณ์ พวงจินดา, 2558: 120) ยังได้ระบุถึงอำนาจหน้าที่ของ FCC ไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้เกิดการปฏิบัติอย่างเสมอภาค และป้องกันการใช้อำนาจไปในทางที่ไม่ชอบ ซึ่งมีอำนาจดังนี้ อำนาจในการออกใบอนุญาต และต่อใบอนุญาตอำนาจในการร่างกฎระเบียบข้อบังคับ อำนาจในการกำหนดนโยบายอำนาจในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท (อุษา บิ๊กกินส์, 2552: 14)

ญี่ปุ่น มืองค์กรที่เข้ามากำกับดูแลผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน คือ NHK (Japan Broadcasting Corporation) มีหน้าที่ ในการควบคุมคุณภาพ และจะต้องเป็นไปตามกำหนดของมาตรฐานรายการของ

กฎหมายกระจายเสียง NHK จึงได้มีการร่างมาตรฐานรายการกระจายเสียงในประเทศเกิดขึ้นเพื่อนำไปใช้ในการควบคุมรายการ อีกทั้งยังเป็นการกำกับควบคุมดูแลการนำเสนอข่าวสาร เนื้อหา และการแพร่ภาพ NHK ยังได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาขึ้นเพื่อทำหน้าที่ในการกำกับดูแลข้อกำหนดในมาตรฐานรายการหรือผังรายการที่ได้มีการวางเอาไว้ ซึ่งรายการที่นำออกอากาศนั้นจะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ และประชาชนทั่วไปสามารถที่จะตรวจสอบรายการต่างๆ ได้โดยการแสดงความคิดเห็นมายังเจ้าหน้าที่ของ NHK (นิริวัชร ดันติภัสร์สิริ, 2559:270)

ปัญหาในเรื่องของไม่มีองค์กรที่อำนาจในการควบคุมผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชน ผู้วิจัยเห็นว่าควรให้มีการจัดตั้งองค์กรที่มีอำนาจในการควบคุมผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนให้เหมือนกับวิชาอื่น เช่น ทนายความ แพทย์ นักบัญชี ซึ่งเป็นองค์กรจัดตั้งขึ้นโดยมีพระราชบัญญัติให้มีการจัดตั้ง ขึ้นเพื่อควบคุมผู้ประกอบการวิชาชีพ และในการจัดตั้งองค์กรที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนควรที่จะนำเอาวิธีการของสหรัฐอเมริกา และญี่ปุ่นมาปรับใช้กับผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชน ซึ่งในสหรัฐอเมริกาที่มีกรองค์กรกลางที่เข้ามากำกับดูแลสื่อกระจายเสียง คือองค์กร “Federal Communications Commission (FCC)” และในญี่ปุ่นนั้นได้มีการจัดตั้ง NHK (Japan Broadcasting Corporation) และ(The Japan Commercial Broadcasters Association) อันเป็นหน่วยงานองค์กรในการกำกับดูแลการนำเสนอข่าวสาร และแพร่ภาพของสื่อมวลชนญี่ปุ่น ซึ่งเป็นองค์กรที่สามารถออกข้อบังคับมาเพื่อควบคุมการของผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนได้

2.ปัญหาในเรื่องของการใช้เสรีภาพของผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนไม่มีขอบเขตที่ชัดเจน

ซึ่งในปัจจุบัน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 นั้นได้มีการบัญญัติในเรื่องของการใช้เสรีภาพของผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนไว้ในมาตรา 35 วรรคแรกไว้ว่า บุคคลที่ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนย่อมมีเสรีภาพในการเสนอข่าว หรือการแสดงความคิดเห็นตาม

จริยธรรมแห่งวิชาชีพ ซึ่งในการใช้เสรีภาพของผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนในการนำเสนอข่าวสาร หรือจะการแสดงความคิดเห็นนั้น ให้เป็นไปตามจริยธรรมของวิชาชีพ

จากการศึกษาในเรื่องของคำว่าจริยธรรมวิชานี้ พบว่าในการศึกษานั้นควรจะต้องศึกษาโดยแยกระหว่างคำว่า จริยธรรม (ethics) และคำว่า วิชาชีพ (profession)

คำว่า จริยธรรม (ethics) มาจากคำในภาษากรีกว่า ethos ซึ่งหมายถึงบุคลิกภาพ หรือสิ่งที่คนดีประพฤติปฏิบัติเพื่อจะได้มีบุคลิกภาพที่ดี

คำว่า วิชาชีพ (profession) นั้นแต่เดิมเรียกว่า อาชีพปฏิญาณ ซึ่งเป็นคำศัพท์ที่พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนคราธิพงศประพันธ์ ได้ทรงบัญญัติขึ้นโดยทรงให้นิยาม คำว่า profession ว่าปฏิญาณ เนื่องจากทรงเห็นว่าสภาพอันแท้จริงแห่งวิชาชีพก็คือ อาชีพปฏิญาณ หรือการปฏิญาณตนต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ว่าจะประกอบอาชีพตามธรรมเนียมซึ่งมีการวางไว้เป็นบรรทัดฐาน (กิตติคุณ สุกัญญา, 2558: 7)

จากการศึกษาความหมายของคำว่า จริยธรรม และคำว่า วิชาชีพ เมื่อนำทั้งสองคำนั้นมาพิจารณาเข้าด้วยกันจะให้ให้ทราบถึงหมายความของคำว่า จริยธรรมวิชาชีพ (Professional Ethics) จึงหมายถึง แนวทาง และข้อที่พึงประพฤติปฏิบัติรวมไปถึงข้อห้ามสำหรับผู้ประกอบการวิชาชีพต่างๆ เพื่อไม่ให้วิชาชีพนั้นๆ ต้องเสื่อมเสีย

เมื่อพิจารณาในแง่ของเนื้อหาของจริยธรรมวิชาชีพ นั้นเป็นเพียงกฎเกณฑ์ที่ใช้กับผู้ประกอบการวิชาชีพเท่านั้น ไม่มีสภาพเป็นข้อบังคับที่ร่างขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษร และมีผลใช้บังคับระหว่างสมาชิกในองค์กรวิชาชีพเท่านั้น ซึ่งอาจเกิดจากจารีตประเพณี และแนวปฏิบัติที่ดำเนินกันมาของวิชาชีพนั้นๆ ในเชิงกฎหมายแล้ว จริยธรรมทางวิชาชีพลักษณะนี้ โดยทั่วไปแล้วไม่มีผลบังคับ อีกทั้งไม่มีความแน่นอนชัดเจน

เมื่อพิจารณาจริยธรรมกับกฎหมายแล้วจะพบว่า จริยธรรมเป็นเพียงเครื่องมือที่ใช้กำหนดความประพฤติ และควบคุมความประพฤติ เช่นเดียวกับกฎหมายที่เป็นเครื่องบ่งบอกว่า ประชาชนได้ประพฤติในสิ่งที่ถูกต้อง

หรือการกระทำที่ผิดหรือไม่ จริยธรรมยังถือได้ว่าเป็นการส่งเสริมกฎหมายให้ประชาชนประพฤติปฏิบัติที่ดีขึ้น ลำพังกฎหมายนั้นไม่เพียงพอในการควบคุมความประพฤติของประชาชน เพราะการกระทำบางอย่างนั้นไม่มีความผิดต่อกฎหมาย แต่ในสังคมนั้นถือว่าเป็นสิ่งที่ผิดจริยธรรม ซึ่งกฎหมายเป็นการควบคุมพฤติกรรมของประชาชนได้เฉพาะพฤติกรรมขั้นต่ำที่สำคัญที่ยอมรับได้เท่านั้น ไม่ได้ควบคุมได้ทุกเรื่อง

สหรัฐอเมริกา มีแนวทางของหลักเกณฑ์จริยธรรม (code of ethics) จาก “คณะกรรมการสื่อสารของรัฐ” (FCC-Federal Communication Commission) ซึ่งก็คือ ผู้กำกับดูแลกิจการวิทยุ โทรทัศน์ ในสหรัฐอเมริกาไม่ว่าจะเป็นช่องเชิงพาณิชย์ หรือช่องสื่อสารสาธารณะ ไม่ว่าจะ เป็นช่องข่าว หรือช่องรายการเด็ก บันเทิง เกมโชว์ ล้วนอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ “FCC” ทั้งสิ้น(ราม เชื้อสถาปนศิริ: 2556)

ญี่ปุ่นมีองค์กรวิชาชีพที่มีบทบาทสำคัญด้วยกัน 2 องค์กรหลัก คือ

JBA มีบทบาทในการกำหนดแนวทางการปฏิบัติให้สถานีโทรทัศน์ที่เป็นสมาชิกร่วมมือ และปฏิบัติตามโดยแบ่งเป็นประเด็นต่างๆ คือ สิทธิมนุษยชน การรายงานข่าว การเมืองอาชญากรรม ครอบครัว และเยาวชน การพัฒนาการศึกษา ศาสนา และการนำเสนอโฆษณา เป็นต้น นอกจากนี้ยังเป็นผู้กำหนดแนวปฏิบัติ และช่วงเวลาในการออกอากาศที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มผู้ชมแต่ละช่วง เช่น ช่วงเวลาสำหรับเด็กและเยาวชน คือ 17.00–21.00 น.

The Broadcasting Ethics and Program Improvement Organization (BPO) (องค์กรจริยธรรมด้านการแพร่ภาพกระจายเสียง และการปรับปรุงรายการ) BPO เป็นหน่วยงานอิสระจากรัฐบาล มีหน้าที่รับเรื่องร้องทุกข์จากประชาชนดำเนินการรับเรื่องร้องเรียน และเป็นบุคคลที่สามในการพิจารณาปัญหาด้านจริยธรรม สิทธิมนุษยชน และการคุ้มครองผู้บริโภค ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาทางโทรทัศน์ BPO มีกรอบในการกำกับดูแลเนื้อหาที่สอดคล้องกับบทบาทของสื่อมวลชนตามที่กฎหมาย

ผู้วิจัยเห็นควรว่าให้มีการจัดทำจริยธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน และให้มีสภาพบังคับตามกฎหมายจากองค์กรวิชาชีพที่มีอำนาจตามกฎหมายเช่น สภานายแพทย์สภา และสภาวิชาชีพบัญชี ซึ่งองค์กรที่กล่าวมานั้นเป็นองค์กรที่มีมีการให้อำนาจในการออกกฎ กฤษฎะเบียบ จริยธรรม หรือมรรยาทของผู้ประกอบวิชาชีพ

3. ปัญหาในเรื่องของการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลที่ผู้ถูกระทำละเมิดโดยผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน

ปัญหาดังกล่าวเกิดจากการที่ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนนั้นได้ใช้เสรีภาพที่ตนมีตามกฎหมาย ทำให้เกิดความเสียหายกับบุคคลอื่น ในการกระทำของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนควรที่จะกำหนดความผิดไว้โดยเฉพาะ เพราะว่าการที่ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนได้นำเสนอข้อมูลข่าวสาร หรือข้อมูลต่างๆ ควรที่จะต้องวิเคราะห์ในข้อมูลเหล่านั้นก่อนที่จะทำการนำเสนอข้อมูลข่าวสารตามวิสัยของผู้ประกอบวิชาชีพ

การใช้สิทธิและเสรีภาพของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนนั้น การที่จะแสวงหาข้อมูลข่าวสารเพื่อนำไปเสนอให้แก่ประชาชนได้รับรู้ อาจมีบางกรณีที่เกิดกระทบกับสิทธิส่วนตัวของผู้อื่น และก่อให้เกิดการละเมิดสิทธิส่วนตัวได้ ซึ่งปัจจุบันมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน ได้แก่ กฎหมายอาญา กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ซึ่งกฎหมายแต่ละฉบับนั้นมีจุดมุ่งหมายและเจตนารมณ์ที่แตกต่างกันออกไป จึงทำให้เกิดปัญหาในการบังคับใช้จากการศึกษา พบว่าในประเทศไทยยังไม่มีบทบัญญัติที่กำหนดให้การกระทำของสื่อมวลชนในลักษณะใดลักษณะหนึ่งที่เป็นความผิดไว้ โดยเฉพาะจึงทำให้ความรับผิดชอบของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนนั้นอยู่ภายใต้ของเงื่อนไขของบทกฎหมายทั่วไป ที่มีผลใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน

เมื่อศึกษาถึงพฤติกรรมของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนนั้นมีเสรีภาพในการพิมพ์ การโฆษณา และการนำเสนอข่าวสารได้อย่างเสรีภาพตามแนวความคิดอิสรภาพนิยม แต่ในการใช้เสรีภาพของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนนั้นจะต้องมีความรับผิดชอบควบคู่กันไปด้วย

และเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องจึงเกิดเป็นแนวคิดอิสรภาพนิยมรูปแบบใหม่ และได้รับการเผยแพร่อย่างกว้างขวางในชื่อแนวคิดว่าด้วยความรับผิดชอบทางสังคม ในแนวคิดนี้เสรีภาพถูกจำกัดขอบเขตด้วยความรู้สึกรับผิดชอบของผู้ประกอบวิชาชีพภายใต้จรรยาบรรณของสมาคมวิชาชีพ และโดยการควบคุมโดยองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระ ไม่อยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาล หรือองค์กรอื่นๆ

จากการศึกษามีกฎหมายหลายฉบับที่ใช้บังคับกับการทำของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน แต่ไม่มีบทบัญญัติใดที่เป็นการเป็นการกำหนดความผิดของสื่อมวลชนในลักษณะหนึ่งลักษณะใดเป็นความผิดไว้เป็นการเฉพาะ ทำให้ความรับผิดชอบของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนนั้นจึงอยู่ภายใต้เงื่อนไขของกฎหมายทั่วไป ซึ่งเป็นการขาดหลักเกณฑ์ที่แน่นอน โดยเฉพาะในเรื่องของการนำเสนอข่าวสารของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนนั้นที่เป็นการละเมิดในสิทธิส่วนตัวในความผิดต่อชื่อเสียง เกียรติยศของบุคคล จากการศึกษพบว่าในประเทศไทยนั้น มีองค์กรวิชาชีพต่างๆ ที่มีการระบุไว้อย่างชัดเจนในการกระทำในลักษณะที่เป็นการกระทำที่เป็นความผิดในทางจริยธรรมที่จะทำให้มีการเสื่อมเสียถึงชื่อเสียง เกียรติของวิชาชีพนั้น หรือในการกระทำที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อผู้อื่น

ผู้ประกอบวิชาชีพทนายความ นั้นมีข้อบังคับสภาทนายความว่าด้วยมรรยาททนายความ พ.ศ. 2529

ผู้ประกอบวิชาชีพแพทย์ นั้นมีพระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. 2525

สหรัฐอเมริกา นั้นมีกฎหมายเรื่องการหมิ่นประมาทของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน คือ การโฆษณาให้แพร่หลาย ไม่ว่าจะด้วยการพูด การเขียน พิมพ์ วาด หรือวิธีการอื่น ซึ่งทำให้บุคคลอื่นเสื่อมเสียชื่อเสียง ความผิดประเภทนี้เป็นความผิดทางอาญาและทางแพ่งด้วย ผู้กระทำความผิดต้องรับโทษทางอาญาและต้องชดใช้ค่าเสียหาย ในกรณีที่ข้อความที่นำเสนอ นั้นเป็นความจริง และเรื่องที่น่าเสนอเป็นเรื่องที่กระทบต่อสาธารณชน จะได้รับการคุ้มครองจากบทแก้ไขเพิ่มเติมที่ 1 ของรัฐธรรมนูญ เว้นแต่การรายงานที่ไม่เป็นความจริง ในกรณีของการนำเสนอ

ข้อมูลของบุคคลธรรมดา อันก่อให้เกิดความเสียหายต่อชื่อเสียงของบุคคลนั้น และโดยการกระทำของบุคคลดังกล่าวเกี่ยวข้องกับประโยชน์สาธารณะ ศาลสูงสุดของสหรัฐได้วางหลักไว้ว่า “บุคคลดังกล่าวไม่อาจที่จะเรียกค่าเสียหายในทางแพ่งต่อการกระทำนั้นได้ เว้นแต่การกระทำของสื่อมวลชนนั้นได้ละเมิดมาตรฐานความรับผิดชอบที่สื่อพึงต้องระมัดระวัง” ภายใต้การคุ้มครองแก่เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น

สหรัฐอเมริกานั้น มีแนวในการนำเสนอข้อมูลข่าวสารจาก “คณะกรรมการสื่อสารของรัฐ” (FCC-Federal Communication Commission) ซึ่งก็คือ ผู้กำกับดูแลกิจการวิทยุ โทรทัศน์ ในประเทศอเมริกา ไม่ว่าจะ เป็นช่องข่าว หรือช่องรายการเด็ก ล้วนอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ “FCC” ทั้งสิ้นโดยมีการกำหนดการกระทำของสื่อมวลชนไว้คือไว้ดังนี้(ซาม เชื้อสถาปนศิริ 2556)

ประการที่หนึ่ง ต้องแน่ใจว่าไม่มีพฤติกรรม หรือ เนื้อที่ลามก อนาจาร หรือแสดงออกในแง่ลบเรื่องเพศสัมพันธ์

ประการที่สอง รายการต้องไม่บันทึภาพขณะที่ผู้ร่วมรายการทำกิจธุระส่วนตัวในห้องน้ำ หรือ พื้นที่ส่วนตัว

ประการที่สาม รายการต้องไม่เปิดเผยพฤติกรรมที่น่าอาย ความลับ หรือข้อมูลอื่นใด

ผู้วิจัยจึงเห็นควรให้มีการบัญญัติในเรื่องของการกระทำของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลอื่น หรือให้เกิดความเสื่อมเสียต่อวิชาชีพสื่อมวลชนได้ เพื่อให้มีการบังคับใช้ได้เป็นการทั่วไปขึ้นเช่นเดียวกับวิชาชีพ ทนายความ แพทย์ โดยให้มีการกำหนดการกระทำของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนที่ทำให้เกิดความเสียหาย

4. ปัญหาในเรื่องของสภาพของบุคคลตามกฎหมาย

ปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายที่ใช้ในการรับรองและคุ้มครองบุคคลสาธารณะเป็นการเฉพาะดังเช่นสหรัฐอเมริกา ได้มีการประกาศใช้กฎหมาย เพื่อเป็นการป้องกันการกระทำของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน หรือ

ช่างภาพที่กระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย โดยกฎหมายฉบับนี้ได้ถูกตราขึ้นในสหรัฐอเมริกา คือ กฎหมายต่อต้านปาปาราซซี (Anti papaprazzi law) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีการเท่าทันเทคโนโลยีที่ก้าวหน้า และบรรทัดฐานของสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา และเป็นการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลโดยอ้อม โดยการออกกฎหมายระเบียบข้อบังคับโดยตรง อันเป็นทางเลือกเพื่อเป็นการยับยั้งพฤติกรรมที่ก้าวร้าวของช่างภาพ

สำหรับบุคคลสาธารณะในสหรัฐอเมริกาได้มีการพิจารณา และมีการแบ่งแยกอย่างชัดเจนในเรื่องของการใช้ชีวิตส่วนตัว และการใช้ชีวิตของการเป็นบุคคลสาธารณะ ในสหรัฐอเมริกาในเรื่องการใช้ชีวิตทั่วไปของบุคคลสาธารณะสามารถใช้ได้อย่างไม่ต้องกลัวถึงการที่ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนจะเข้ามารุกรานความเป็นส่วนตัว เพราะ มีกฎหมายที่ได้คุ้มครองบุคคลสาธารณะในการใช้ชีวิตส่วนตัว คุ้มครองบุคคลสาธารณะในกรณีมีการละเมิดโดยผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน คือกฎหมายต่อต้านปาปาราซซี ซึ่งเป็นกฎหมายที่คุ้มครองเสรีภาพของบุคคลสาธารณะ เพื่อไม่ให้ถูกกระทำการละเมิดจากการถูกแอบถ่าย หรือการรบกวนการใช้ชีวิตส่วนตัวจากประชาชนทั่วไป หรือผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน

ซึ่งประเทศไทยนั้นไม่มีกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองบุคคลสาธารณะตามที่ได้กล่าวมา ทำให้เกิดปัญหาในเรื่องของขอบเขตของการใช้ชีวิตเป็นส่วนตัว กับการใช้ชีวิตอย่างบุคคลสาธารณะ

ผู้วิจัยเห็นควรให้มีการแก้ไขให้เกิดความชัดเจนในการใช้ชีวิตส่วนตัว และการใช้ชีวิตบุคคลสาธารณะ การไม่มีความชัดเจนดังกล่าวนี้ส่งผลให้เกิดปัญหาการที่บุคคลสาธารณะถูกละเมิดจากการนำเสนอข่าวสารของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนได้โดยง่าย และยังไม่มียุทธศาสตร์ที่เป็นการชัดเจนของการละเมิดต่อบุคคลสาธารณะ ว่ามีการละเมิดในรูปแบบใดบ้าง ถึงแม้ว่าจะมีการระบุไว้ในรัฐธรรมนูญเช่น สิทธิเสรีภาพในความเป็นส่วนตัว เสรีภาพในเคหสถาน เสรีภาพในชื่อเสียงเกียรติยศ ครอบครัวนั้นได้รับการคุ้มครองปกป้อง แต่ก็ยังเป็นนามธรรมที่ไม่มีการระบุเอาไว้อย่างชัดเจนว่าการ

กระทำใดแน่ที่เป็นการละเมิดบุคคลสาธารณะ ซึ่งในกรณีประเทศสหรัฐอเมริกา รัฐแคลิฟอร์เนีย ได้มีการออกกฎหมายต่อต้านปาปาราซซี เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการกระทำละเมิดต่างๆ ว่าการกระทำใดบางเป็นการละเมิดต่อบุคคลสาธารณะ และยังมีกำหนดบทลงโทษเอาไว้อย่างชัดเจน ดังนั้นจึงสมควรนำบางบทบัญญัติของกฎหมายฉบับนี้ มาพัฒนาต่อยอดเป็นกฎหมายของไทย เพื่อเป็นการคุ้มครองบุคคลสาธารณะจากการกระทำละเมิดของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน โดยบทบัญญัติที่สมควรนำมาปรับใช้ในการแก้ไขสภาพปัญหานี้เช่น

มาตรา 1708.8(a) บัญญัติว่า บุคคลย่อมจะต้องรับผิดชอบในกรณีที่มีการละเมิดต่อความเป็นอยู่ส่วนตัวในทางกายภาพ เมื่อมีการบุกรุกเข้าไปยังที่ดินของผู้อื่นโดยรู้สึกตัว และไม่ได้รับอนุญาตในการกระทำนั้น และต้องรับผิดชอบในกรณีที่มีการล่วงล้ำเข้าไปยังดินแดนส่วนตัวของผู้อื่น โดยเจตนาที่จะถ่ายภาพหรือบันทึกเสียงเอาไว้”

“มาตรา 1708.8(b) บัญญัติว่า บุคคลย่อมจะต้องรับผิดชอบในการละเมิดความเป็นอยู่ส่วนตัว เมื่อมีการกระทำการถ่ายภาพ หรือบันทึกเสียงของบุคคลอื่นซึ่งบุคคลนั้นกำลังกระทำกิจกรรมส่วนตัว หรือการใช้ชีวิตส่วนตัว หรือกิจกรรมในครอบครัว หรือกิจกรรมอื่นใดที่สามารถคาดหมายได้ว่ากิจกรรมดังกล่าวต้องใช้ความเป็นส่วนตัว โดยมีการใช้อุปกรณ์บางประการที่จะเป็นตัวช่วยในการเพิ่มความชัดเจนความสามารถในการเก็บภาพถ่าย หรือบันทึกเสียงนั้น โดยที่ไม่จำเป็นต้องมีการบุกรุกทางกายภาพก็ตาม”

สำหรับปัญหาในการให้คำจำกัดความของบุคคลสาธารณะตามกฎหมายไทยนั้น ควรมีการให้คำนิยามคำว่าบุคคลสาธารณะให้ชัดเจน ซึ่งในปัจจุบันนั้นโลกได้พัฒนาไปอย่างรวดเร็วทั้งในด้านของเทคโนโลยี และทั้งการสื่อสารที่รวดเร็ว ทำให้คำว่าบุคคลสาธารณะนั้นไม่ใช้จำกัดไว้ แค่ นักแสดง นักร้อง นักกีฬา หรือนักเมืองจึงควรมีค่านิยมที่ควบคุม และชัดเจนในเรื่องของบุคคลสาธารณะ ซึ่งการให้ความหมายของบุคคลสาธารณะนั้นได้มีความหมายที่หลากหลายเช่น

Black's Law Dictionary ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับบุคคลสาธารณะไว้ดังนี้

บุคคลสาธารณะ (public figure) คือคนที่เป็นที่รู้จักหรือคนที่มีเจตนาจะเข้าไปอยู่ในการโต้เถียงของสาธารณะ

บุคคลสาธารณะโดยสภาพ (all-purpose public figure) คือ คนที่มีชื่อเสียงแพร่หลายหรือเป็นที่รู้จัก ในทุกวัตถุประสงค์ และในทุกความหมาย

บุคคลสาธารณะภายใต้สภาวะวิสัย (limited-purpose figure) คือ บุคคลที่อยู่ในหัวข้อสนทนาพิเศษของสาธารณะชน หรือ เป็นผู้ที่มีชื่อเสียงโดยเป็นที่รู้จักในเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประเด็นหรือข้อนั้นๆ เท่านั้น

รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ นักวิชาการด้านกฎหมายอาญา ได้ให้นิยามไว้ว่า “บุคคลสาธารณะ คือ บุคคลที่ได้เสนอตัวต่อประชาชน (Public figure) ย่อมอยู่ในวิสัยที่ประชาชนจะติชมด้วยความเป็นธรรมดาได้ เพราะการทำงานของบุคคลเหล่านี้มีผลต่อสาธารณะ จึงต้องยอมรับคำติชม (feedback)

ศาลไทยได้มีการให้ความหมายของ บุคคลสาธารณะ หมายถึง บุคคลที่ประชาชนและสื่อมวลชนให้ความสนใจติดตามพฤติกรรม และยอมถูกวิพากษ์วิจารณ์ได้

จากความหมายดังกล่าวนี้จึงควรมีคำนิยามของคำว่าบุคคลสาธารณะ เช่น บุคคลสาธารณะ คือ บุคคลที่ประชาชนและสื่อมวลชนให้ความสนใจติดตามพฤติกรรมของบุคคลนั้น และบุคคลดังกล่าวนี้ยอมถูกวิพากษ์วิจารณ์ได้ ตามเหตุอันสมควร

5.สรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 พบว่า เกิดปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น และนำเสนอข่าวสารของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนภายใต้รัฐธรรมนูญ ซึ่งผู้วิจัยจะขอกกล่าวถึงปัญหาทางกฎหมายที่เกิดจากกฎหมายข้อจำกัดเสรีภาพของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ดังนี้

ปัญหาในการที่ไม่เมืองค์กรในการตรวจสอบการกระทำของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนเป็นการเฉพาะ ว่าการใช้เสรีภาพของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนนั้นได้กระทำไปโดยที่ไม่ชอบกฎหมายหรือไม่ และหน่วยงานที่มีอยู่นั้นก็ยังไม่สามารถที่จะปฏิบัติหน้าที่ในการควบคุมดูแลได้อย่างเต็มที่ ปัญหาดังกล่าวส่งผลให้การนำเสนอข่าวสารของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนนั้นไม่มีความสมดุลระหว่าง สิทธิส่วนตัว กับเสรีภาพของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนในการนำเสนอข่าวสาร และสิทธิที่จะได้รับรู้ของประชาชน กับความสัมพันธ์ระหว่างประโยชน์สาธารณะ โดยการนำเสนอข่าวสารของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนที่เป็นการละเมิดนั้นเกิดจากการไม่มีสมดุลในเสรีภาพดังกล่าว ในบางครั้งก็มีการให้ความสำคัญกับการนำเสนอข่าวสารจนมากเกินไป ทำให้ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนนั้นพยายามทำทุกวิถีทางที่จะได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสาร โดยมุ่งเน้นแต่การขายข่าวโดยมิได้ตระหนักต่อประโยชน์สาธารณะ

ปัญหาในเรื่องของการใช้เสรีภาพของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนไม่มีขอบเขตที่ชัดเจน ซึ่งปัญหาดังกล่าวนั้นเกิดจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 นั้นได้มีการบัญญัติในเรื่องของการใช้เสรีภาพของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนไว้ในมาตรา 35 วรรคแรกว่า บุคคลที่ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนนั้นย่อมมีเสรีภาพในการเสนอข่าว หรือการแสดงความคิดเห็นตามจริยธรรมแห่งวิชาชีพ ซึ่งในการใช้เสรีภาพของผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนนั้นในการนำเสนอข่าวสาร หรือการแสดงความคิดเห็นนั้นให้เป็นไปตามจริยธรรมแห่งวิชาชีพ ซึ่งจริยธรรมแห่งวิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพนั้นไม่มีสภาพบังคับเป็นการทั่วไปที่จะสามารถนำมาใช้เป็นบรรทัดฐานได้อย่างชัดเจน แต่เป็นเพียงสภาพบังคับสำหรับเพียงแต่สมาชิกของผู้ประกอบกิจการสื่อมวลชนแต่ละประเภทเท่านั้น

ปัญหาในเรื่องของการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่ถูกระทำละเมิดโดยผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชน ปัญหาดังกล่าวเกิดจากการที่ผู้ประกอบวิชาชีพสื่อมวลชนนั้นได้ใช้เสรีภาพของตนในฐานะผู้ประกอบ

วิชาชีพสื่อมวลชน จึงควรที่จะกำหนดการกระทำที่เป็นความผิดเกี่ยวกับผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนไว้เป็นการเฉพาะ เพราะว่าการที่ผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนนั้นได้นำเสนอข่าวสาร หรือข้อมูลต่างๆ ควรวิเคราะห์ในข้อมูลนั้นแล้วตามวิสัยของผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชน เมื่อตนรู้อยู่แล้วว่าข้อมูลนั้นเป็นข้อมูลที่ไม่เป็นความจริง หรือเป็นข้อมูลข่าวสารที่ได้มาจากการละเมิดสิทธิส่วนตัวของบุคคล หรือเป็นข้อมูลอันเป็นเท็จ การนำเสนอข้อมูลดังกล่าวนี้ อาจจะทำให้เกิดความวุ่นวายในสังคมได้ ซึ่งผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนนั้นมีบทบาทหน้าที่ที่สำคัญในการแสวงหาความจริงที่มานำเสนอให้แก่ประชาชน โดยเห็นแก่ประโยชน์ของสาธารณะเป็นสำคัญ

ปัญหาในเรื่องของสภาพของบุคคลตามกฎหมายสภาพปัญหาดังกล่าวเกิดจากสภาพของสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงทำให้สภาพของบุคคลได้มีการแบ่งแยกบุคคลธรรมดา และบุคคลสาธารณะเป็นต้น ในเรื่องของบุคคลสาธารณะ ในการนำเสนอข่าวสารของบุคคลสาธารณะนั้นก็จำเป็นที่จะต้องมีการมีขอบเขตที่ต่างจากบุคคลทั่วไป เพราะว่าบุคคลสาธารณะนั้นที่บุคคลที่ประชาชนส่วนใหญ่มีความสนใจ แต่บุคคลสาธารณะมีสิทธิและเสรีภาพในความเป็นส่วนตัวเช่นเดียวกับบุคคลธรรมดาในสังคมซึ่งในประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายที่ให้การรับรอง และคุ้มครองบุคคลสาธารณะเป็นการเฉพาะ

จากการศึกษาปัญหาในการใช้เสรีภาพของผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนจะต้องเป็นไปตามจริยธรรมแห่งวิชาชีพนั้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ควรให้มีการบัญญัติจัดตั้งองค์กรที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนให้มีสภาพเป็นนิติบุคคล เช่นเดียวกับ สภานายความ แพทยสภา และสภาวิชาชีพบัญชี และให้องค์กรดังกล่าวมีหน้าที่ในออกจริยธรรม หรือจรรยาบรรณของผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชน และให้มีหน้าที่ในการตรวจสอบ การนำเสนอข้อมูลข่าวสารของสื่อมวลชนโดยเฉพาะ และให้มีอำนาจในการลงโทษผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชน

2. สมควรให้มีการจัดทำจริยธรรม หรือจรรยาบรรณของผู้ประกอบการวิชาชีพของสื่อมวลชนให้สภาพบังคับ

ตามกฎหมาย เพื่อให้มีสภาพที่สามารถบังคับได้ใช้กับผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนให้เป็นการทั่วไป ดังนั้นในการจัดทำจริยธรรมของผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนให้มีสภาพบังคับนั้น

3. ควรให้มีการบัญญัติในเรื่องของการกระทำของผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อมวลชนที่เป็นความผิดไว้ โดยเฉพาะเช่นเดียวกับวิชาชีพ ทนายความ แพทย์ และนักบัญชี โดยมีเนื้อหาในจริยธรรมของดังนี้

1. ผู้สื่อข่าวต้องเคารพต่อกฎหมาย และต้องไม่ประพฤดิหรือปฏิบัติการใดๆอันจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ

2. ในการเสนอข่าวหรือภาพใดๆ ต้องหลีกเลี่ยงการล่วงละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลที่ตกเป็นข่าวโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ต้องให้ความสำคัญคุ้มครองอย่างเคร่งครัดต่อสิทธิมนุษยชนของเด็ก สตรีและผู้ด้อยโอกาส

3. ต้องละเว้นการล่วงละเมิดสิทธิส่วนตัว หมิ่นประมาท ทำให้เสียชื่อเสียง ถูกเกลียดชัง หรือข้อความความที่เป็นภัยร้าย

4. ต้องไม่เสนอภาพที่อุจาด ลามก อนาจาร นำหวาดเสียว หรือที่อาจละเมิดศีลธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีของสังคม

5. ต้องไม่แต่งเติมเนื้อหาสาระของข่าวจนคลาดเคลื่อน หรือเกินเลยจากความเป็นจริง และภาพทุกภาพที่จะนำลงตีพิมพ์หรือออกอากาศ ต้องเป็นภาพที่ได้จากสถานที่หรือเหตุการณ์จริงเท่านั้น

4. ควรให้มีการบัญญัติถึงนิยามของคำว่าบุคคลสาธารณะ หมายถึงบุคคลที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ประชาชนทั่วไปให้ความสนใจ และสามารถที่ถูกติชมได้ ซึ่งนอกจากการให้คำนิยามแล้ว ผู้วิจัยจึงเห็นควรที่จะให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในหมวดว่าด้วยการความผิดฐานละเมิด โดยเพิ่มฐานความผิดเกี่ยวกับสื่อมวลชนในการละเมิดบุคคลสาธารณะ โดยนำหลักการของกฎหมายกฎหมายต่อต้านปาปาราสซี (Anti paparazzi law) มาปรับใช้กับประเทศไทย

6.กิตติกรรมประกาศ

ผู้เขียนขอขอบพระคุณ คุณพ่อ ประหยัด ดอกไม้งาม และคุณแม่ สุภาพร ดอกไม้งาม ที่ได้ให้การอบรมเลี้ยงดูให้ความรักความเสียสละและเป็นกำลังใจให้ ผู้วิจัยตลอดชีวิตที่ผ่านมา พร้อมทั้ง เป็นผู้ให้ทุนการศึกษา แก่ข้าพเจ้าในการศึกษาเล่าเรียน และขอขอบพระคุณท่าน อาจารย์ ดร.กฤษณ์ วสินนท์ ท่านได้สละเวลาอันมีค่าให้ คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขงาน และให้กำลังใจแก่ผู้เขียนมา โดยตลอด

7. บรรณานุกรม

- จริยธรรมสื่อ (Media Ethics),เรื่อง หลักจริยธรรมของ สื่อมวลชน,ศาสตราจารย์ กิตติคุณ สุภิญญา ธารม เชื้อสถาปนศิริ นักวิชาการสื่อ สถาบันวิชาการสื่อ สาธารณะ (สวส.)/ไทยพีบีเอส โพสต์ทูเดย์ 03 มิถุนายน 2556
- นิธิวัชร ต้นติภัสร์สิริ, 2559,เสรีภาพของสื่อมวลชน:ศึกษา กรณี การนำเสนอข่าวสารของนักแสดง ,วิทยานิพนธ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ปรีดี เกษมทรัพย์ 2555 นิติปรัชญา กรุงเทพมหานคร : โครงการตำราและเอกสารประกอบการสอน คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- วนิดา แสงสารพันธ์, 2551,หลักกฎหมายสื่อสารมวลชน ,พิมพ์ครั้งที่ 3, กรุงเทพมหานคร:วิญญูชน
- วชิราภรณ์ พวงจินดา,2558,แนวทางการคุ้มครองสิทธิ และเสรีภาพของสื่อมวลชนภายใต้รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย, วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
- อุษา บิ๊กกินส์, 2552,มองต่างแดน คุ้มครองผู้บริโภคสื่อ องค์การอิสระเพื่อคุ้มครองผู้บริโภค:จาก บทเรียนนานาชาติ สู่นโยบายการจกตั้งใน ประเทศไทย,พิมพ์ครั้งที่ 1,กรุงเทพ:บริษัท ออฟ เซ็ท ครีเอชั่น จำกัด